

Pukinmäen taidekoulut

**TEATTERITAITEEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN
OPETUSSUUNNITELMA 2018**

Pukinmäen taidekoulujen teatteritaiteen opetussuunnitelma

1 Yleistä	3
1.1 Pukinmäen taidekoulut.....	3
1.2 Taiteen perusopetus	3
1.3 Oppilaitoksen toiminta-ajatus	3
1.4 Arvot	3
2 Opetuksen toteuttaminen	5
2.1 Työtavat	5
2.2 Oppimisympäristö.....	5
2.3 Toimintakulttuuri	5
2.4 Oppilaaksi ottaminen	6
2.5 Oppimisen arviointi	6
2.6 Oppimäärän yksilöllistäminen	6
2.7 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.....	6
2.8 Toiminnan jatkuva kehittäminen	6
3 Teatteritaiteen opetuksen rakenne ja laajuus	7
3.1 Varhaisiän teatterikasvatuksen laajuus	7
3.2 Taiteen perusopetuksen laajuus teatteritaiteessa.....	7
4 Varhaisiän teatterikasvatus	8
4.1 Varhaisiän taideintegraatio-opinnot.....	8
4.2 Varhaisiän teatteritaiteen opinnot	8
5 Teatteritaiteen laaja oppimäärä	9
5.1 Teatteritaiteen opintojen rakenne ja laskennallinen laajuus	10
5.2 Teatteritaiteen perusopinnot.....	11
5.3 Teatteritaiteen syventävät opinnot	13
5.4 Oppimisen arviointi teatteritaiteessa.....	15
6 Aikuisten teatteritaiteen opinnot	16

1 Yleistä

1.1 Pukinmäen taidekoulut

Pukinmäen taidekoulut on Pukinmäen Taidetalo-yhdistys ry:n ylläpitämä monitaiteinen koulu, jossa voi opiskella kuvataidetta, musiikkia, sanataidetta, sirkustaidetta, tanssia ja teatteritaidetta sekä eri taiteenaloja integroivaa taidetta.

Pukinmäen taidekoulujen opetussuunnitelma noudattaa Opetushallituksen 2017 antamia taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteita. Teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteita. Myös kuva- ja sirkustaiteen opetus pohjautuu laajan oppimäärän perusteisiin. Musiikin, sanataiteen ja tanssin opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteita. Opetussuunnitelman hyväksyy Helsingin kaupunki.

1.2 Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään hyvän taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista.

Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

1.3 Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Pukinmäen taidekoulujen opetus on monitaiteista ja laadukasta taidekasvatusta, joka tukee lasten ja nuorten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä heidän omassa elinympäristössään. Lapset ja nuoret nähdään taiteen kentässä täysivaltaisina toimijoina.

Pukinmäen taidekouluissa taideopetuksen erityispiirteenä on taiteiden välinen integraatio. Taideopetuksen tavoitteena on antaa kosketus monimuotoiseen taiteeseen piirtämättä jyrkkiä raja-aitoja eri taiteenalojen välille. Taiteen tekeminen nähdään leikin sukulaisena ja ihmisen perustarpeena, jossa mahdollistuu ihmisyyden tutkiminen ja maailmaan vaikuttaminen.

Taideopetus auttaa jäsentämään ympäröivää monikulttuurista todellisuutta ja auttaa rakentamaan kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opinnot myös tukevat uteliaisuutta, yhteistyötaitoja sekä luovaa ja kriittistä ajattelua. Taideopetus on kannustavaa ja oppilaan identiteettiä ja hyvinvointia vahvistavaa.

1.4 Arvot

Taidekäsitteet

Pukinmäen taidekouluissa taide ja taiteen tekeminen nähdään ennen muuta kokemuksena ja osana elämää. Taiteen tekeminen nähdään ihmisen perustarpeena. Taidetta tehdään näkyväksi taiteellisissa tuotoksissa eri taiteen aloille ominaisilla ja niitä integroivilla toimintatavoilla. Tekemiseen suhtaudutaan tosissaan ja ennakkoluulottomasti kunkin taiteenalan traditiota kunnioittaen sekä taiteellista ja taidollista laatua vaalien. Taide on monimuotoista ja ennalta määrittelemätöntä. Se on mahdollisuuksien tila, joka luodaan ihmisten ja ympäristön välisessä henkisessä, fyysisessä ja sosiaalisessa kanssakäymisessä. Taide, ihmisyyden ja maailman hengittävät toistensa läpi ja heijastavat toinen toistaan.

Ihmiskäsitys

Ihminen nähdään aistiensa kautta ympäristöään kokevana holistisena olentona, joka on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäröivän maailman kanssa. Taideopetus tukee ihmisen yksilöllistä kasvua ja osallisuutta taidetta tekevään yhteisöön.

Taideopetus pohjautuu ihmisoikeuksien ja lasten oikeuksien sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kunnioitukseen. Opetuksessa edistetään laaja-alaista sivistystä, kulttuurien moninaisuutta, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetukseen voivat hakeutua kaikenikäiset ihmiset iästä, sukupuolesta, kulttuuritaustasta ja varallisuudesta riippumatta.

Oppimiskäsitys

Pukinmäen taidekoulussa oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii kokemuksen ja kokeilun kautta. Taideopetuksessa korostuvat luova leikki ja eri taiteenalojen traditiot sekä niiden välinen integraatio. Ihminen kasvaa, kehittyy ja tekee taidetta yhteisön ja ympäristön osana. Yksilö löytää oman ominaislaatunsa suhteessa toisiin. Kehollinen toiminta on oleellinen osa oppimistapahtumaa. Pukinmäen taidekoulussa taiteen tekeminen nähdään ihmisen elinikäisenä oppimisprosessina.

Hyväksytyksi tulemisen kokemus on oppimisen lähtökohta. Mielekkäät, merkitykselliset ja tyydyttävät kokemukset motivoivat ihmistä oppimaan. Harjoittelu ja sitoutuminen ovat avainasemassa oppilaan kehittymisessä. Taiteellinen sisältö ja taitojen oppiminen liitetään oppilaan intresseihin ja aikaisempaan osaamiseen. Oppilaille annetaan mahdollisuus oivaltaa itse. Oppilaalla on vapaus etsiä omaa tietä ja itselleen mieluisaa tapaa tehdä taidetta. Virheitä saa tehdä, ja niihin voidaan suhtautua pedagogisina ja taiteellisina mahdollisuuksina.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2 Opetuksen toteuttaminen

2.1 Työtavat

Pukinmäen taidekoulujen oppimisympäristö koostuu vuorovaikutussysteemistä, jossa keskenään vaikuttavat yksilöt, ryhmä, opettajat, fyysinen toimintaympäristö ja koko yhteisö. Systeemin ytimessä on taiteen tekeminen ja oppiminen. Taiteen opiskelu on pitkäjänteistä ja tapahtuu opetussuunnitelman pohjalta. Taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Opetus on ryhmäopetusta, ja siinä painottuvat yhdessä opiskelu ja oppiminen. Musiikissa annetaan ryhmäopetuksen lisäksi myös pari-yksilöopetusta. Maltilliset ryhmäkoot ja opetustilanteen kannalta riittävä opetushenkilökunta mahdollistavat jokaisen oppilaan yksilöllisen huomioimisen.

Pukinmäen taidekouluissa halutaan mahdollistaa kaikkien toiminnassa mukana olevien kuuluminen "Puksun yhteisöön". Yhteisö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen, kannustava ja rohkaiseva. Opetuspaikat tehdään viihtyisiksi ja taiteelliseen toimintaan houkuttaviksi. Tavoitteena on auttaa oppilasta virittäytymään arkista ajattelua ja tottumuksia laajemmalle.

2.2 Oppimisympäristö

Pukinmäen taidekoulujen ensisijaisina oppimisympäristöinä toimivat Helsingissä Pukinmäen kaupunginosassa sijaitsevat sirkussali (Erkki Melartinin tie 2D), taidetalo (Unikkotie 4) ja musiikkikoulu (Säveltie 5). Oppimisympäristöt ovat fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisia. Kesäisin taideproduktio-opintojen esityspaikkoina toimivat Mustasaaren ja Fallkullan kesäteatterit. Vuotuisia taideopintoihin liittyviä esityksiä, konsertteja ja näyttelyitä pidetään Malmitalon Malmisalissa ja Pukinmäen kirjastolla.

Opetustilat mukautuvat funktionaalisesti taiteenaloiksi tarpeisiin. Pukinmäen taidekoulussa taataan kullekin taiteenalalle asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit. Välineet huolletaan säännöllisesti ja ne ovat turvallisia ja ajanmukaisia. Teknologiaa ja virtuaalisia oppimisympäristöjä hyödynnetään oppimisessa.

2.3 Toimintakulttuuri

Pukinmäen taidekoulut on aktiivisesti verkostoituva kulttuuritoimija, joka toteuttaa laadukasta taidekasvatusta yhteistyössä paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa. Taiteen perusopetusta kehitetään pitkäjänteisesti kansallisten toiminnasta vastaavien tahojen antamien määräysten ja suositusten pohjalta sekä yhteistyössä muiden taidekoulujen kanssa. Opetustoiminnasta vastaavat kunkin taiteenalan ja taideopetuksen ammattilaiset, jotka ovat sitoutuneita jatkuvaan oman taiteensa ja pedagogiikkansa kehittämiseen.

Taideopetuksen laadussa on ensisijaisen tärkeää kokijakohtainen laatu, jonka lähtökohta on oppilaiden opetustilanteessa kokema mielekkyys ja merkityksellisyys. Pukinmäen taidekoulussa jokaista oppilasta arvostetaan omana itsenään. Koulussa vaalitaan ihmisten välistä vastavuoroista kanssakäymistä, jossa jokaisella on mahdollisuus tulla kuulluksi. Ihmiset kohdataan ystävällisessä, kannustavassa ja kunnioittavassa hengessä. Yhteisöön kuulumisen kokemus on perusta, jonka päälle toiminta rakentuu. Oppilaiden osallisuuden lisäksi kannustamme heidän perheitään osallistumaan toimintaan. Taide tapahtuu, kun ihmiset antautuvat yhdessä sen äärelle.

Oppilaita kannustetaan tekemään taidetta tosissaan kohti todellisia taiteen esitys- ja julkistustilanteita. Oppilaat esiintyvät, konsertoivat ja järjestävät näyttelyitä lukuvuosittain. Oppilaita rohkaistaan vuosittain hakeutumaan esiintymään, konsertoimaan ja tuomaan taidettaan näytteille erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tapahtumissa. Esityksissä ja teoksissa vaalitaan taiteellista ja taidollista laatua.

2.4 Oppilaaksi ottaminen

Pukinmäen taidekouluihin otetaan uusia oppilaita syksyllä ja osaan ryhmistä myös pitkin vuotta. Ilmoittautuminen tapahtuu www-sivujen kautta kevätlukukauden lopulla. Pääsykokeita ei järjestetä, vaan paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Opetusta järjestetään kaikille halukkaille siinä määrin kun toimivia ryhmiä syntyy. Uusi oppilas aloittaa aina perusopetustasolta tai sopivaksi katsotulta tasolta. Mikäli oppilas on saanut muualla taiteen perusopetusta tai vastaavaa musiikissa, kuva-, sana-, sirkus- tai teatteritaiteessa tai tanssissa, luetaan nämä opinnot hyväksi. Vapaaoppilaspaikkaa voi hakea sosiaalisin ja taloudellisin perustein. Vapaaoppilaspaikat myöntää Pukinmäen taidetalo-yhdistys ry:n hallitus. Pukinmäen taidekoulut tekee vapaaoppilaspaikkojen osalta yhteistyötä sosiaalitoimen, kirkon diakoniatyön ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Sisaralennusta annetaan automaattisesti kaikille perheille, joiden lapsista useampi kuin yksi opiskelee Pukinmäen taidekouluissa. Maksunalennuksilla pyritään takaamaan taideopetuksen saavutettavuus kaikille toimintaan mukaan haluaville oppilaille.

2.5 Oppimisen arviointi

Pukinmäen taidekoulussa arviointi ymmärretään laajasti ihmisen ja ympäristön vuorovaikutuksena. Ihminen saa koko ajan ympäristöltään suoraa ja epäsuoraa palautetta itsestään ja omista taidoistaan. Ympäristöltä saamansa palautteen kautta ihminen oppii kuinka luontainen halu kuulua toisten joukkoon, tulla hyväksytyksi ja arvostetuksi voi tyydyttyä. Pukinmäen taidekoulussa panostetaan aktiiviseen palautteenantoon, joka tukee ihmisen hyväksytyksi tulemistä ja myönteistä kuvaa itsestä kyvykkäänä ja osaavana. Palautteen lähtökohtana on ihmisen kehittymispotentiaali.

2.6 Oppimäärän yksilöllistäminen

Pukinmäen taidekoulut tarjoaa oppilailleen mahdollisuuden opiskella taidetta oman taitotason ja intressien mukaan. Oppilaille laaditaan opintojen edetessä henkilökohtainen opintosuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, suoritukset ja arviointimenettely. Suunnitelmaa tarkennetaan välitavoitteiden tultua saavutetuiksi. Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä.

2.7 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Pukinmäen taidekoulut tekee aktiivista yhteistyötä sekä toteuttaa taidekasvatusprojekteja eri yhteistyökumppanien kanssa. Oppilaitoksen koko henkilökunta seuraa aktiivisesti taiteen perusopetuskentän tapahtumia ja osallistuu taiteen perusopetuksen kehittämiseen. Oppilaiden vanhempiin pidetään aktiivisesti yhteyttä. Koulun tapahtumista tiedotetaan ja opintojen rakenteesta informoidaan oppilaita ja vanhempia. Kerran vuodessa pidetään vanhempainilta. Vanhempia rohkaistaan tulemaan mukaan taideproduktioiden avustaviin tehtäviin.

Pukinmäen taidekoulujen oppilaat ja opintoryhmät esiintyvät vuosittain lukuisissa koulun juhlissa, paikallisissa tapahtumissa, lasten ja nuorten kilpailuissa ja festivaaleilla sekä pyynnöstä yksityistilaisuuksissa.

2.8 Toiminnan jatkuva kehittäminen

Opetushenkilökunta ja oppilaat osallistuvat aktiivisesti opetussuunnitelman kehittämiseen, joka ymmärretään jatkuvana prosessina. Opetussuunnitelman kehittäminen taidekasvatuksen tieteenalaa ja taidekenttää seuraten sekä oppilaita kuunnellen on keskeinen osa Pukinmäen taidekoulujen toimintaa, jolla pidetään yllä taideopetuksen laatua ja ajantasaisuutta.

3 Teatteritaiteen opetuksen rakenne ja laajuus

3.1 Varhaisiän teatterikasvatuksen laajuus

Pukinmäen taidekouluissa on mahdollisuus osallistua **varhaisiän taideintegraatio-opintoihin** ja **varhaisiän teatteritaiteen opintoihin**. Varhaisiän opetus on suunnattu 2–7-vuotiaille lapsille.

Taideintegraatio-opintojen toimintamuotoja ovat taidepomppu ja taidemuskari. Niiden yhteenlaskettu laajuus on 32 tuntia. Taidepomppua ja taidemuskaria pidetään kumpaakin 16 kertaa lukuvuodessa.

Varhaisiän teatteritaiteen opintojen laajuus on 40 tuntia. Opetustuokioita pidetään 30 kertaa lukuvuodessa, 14 kertaa syyslukukaudella ja 16 kertaa kevätlukukaudella.

3.2 Taiteen perusopetuksen laajuus teatteritaiteessa

Teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteita. **Laajan oppimäärän** laskennallinen laajuus on yhteensä 1300 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perusteena käytetään 45 minuutin pituisia oppituntia. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiset opinnot ovat suunnattu 7–18-vuotiaille lapsille ja nuorille.

Pukinmäen taidekouluissa opetustuokioita pidetään 30 kertaa lukuvuodessa, 14 kertaa syyslukukaudella ja 16 kertaa kevätlukukaudella. Teatteritaiteen opetustuokioiden muodostavat lukuvuosittain seuraavia opintokokonaisuuksia:

45 min = 30 ot/lv
60 min = 40 ot/lv
90 min = 60 ot/lv
120 min = 80 ot/lv
135 min = 90 ot/lv
2 x 90 min = 120 ot/lv

Opintojen kokonaiskesto vuosissa määrittyy sen mukaan, kuinka monta opintokokonaisuutta oppilas lukuvuosittain suorittaa. Mitä enemmän opintokokonaisuuksia lukuvuosittain suoritetaan sitä nopeammin opinnot etenevät.

4 Varhaisiän teatterikasvatus

4.1 Varhaisiän taideintegraatio-opinnot

Varhaisiän taideintegraatio-opintojen toimintamuotoja ovat taidepomppu ja taidemuskari. Opetuksessa korostuu taiteen oppiminen leikin kautta, jossa eri taiteenalat integroituvat yhteen. Taidepomppussa yhdistyvät sirkustaide, tanssi ja teatteritaide. Taidemuskarissa yhdistyvät kuvataide, musiikki ja sanataide. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja eri taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Opinnot on suunnattu 2–5-vuotiaille lapsille.

Taidepomppu

Taidepomppu kehittää lapsen luovuutta, taiteellisia valmiuksia ja itsetuntoa. Lapset osallistuvat opetukseen yhdessä itselle läheisen aikuisen kanssa. Opetuksessa tutustutaan monipuolisesti sirkukseen-, tanssiin- ja teatteriin. Taidetta opitaan leikin kautta, jossa eri taiteenalat integroituvat yhteen. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja eri taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Lukuvuosittaiset esiintymiset, joihin osallistutaan yhdessä aikuisen kanssa, kuuluvat opetukseen.

Taidemuskari

Taidemuskari kehittää lapsen luovuutta, taiteellisia valmiuksia ja itsetuntoa. Lapset osallistuvat opetukseen yhdessä itselle läheisen aikuisen kanssa. Opetuksessa tutustutaan monipuolisesti musiikkiin, sanataiteeseen ja kuvataiteeseen. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja eri taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Lukuvuosittaiset esiintymiset, joihin osallistutaan yhdessä aikuisen kanssa, kuuluvat opetukseen.

Tavoitteet

- tutustua taideopetukseen ja taiteen tekemiseen leikin kautta
- tutustua ryhmämuotoiseen opetukseen
- saada kokemuksia esiintymisestä
- antaa kosketus kuvataiteeseen, musiikkiin, sanataiteeseen, sirkustaiteeseen, tanssiin ja teatteritaiteeseen

4.2 Varhaisiän teatteritaiteen opinnot

Varhaisiän teatteritaiteen opinnoissa rohkaistaan ja innostetaan lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja taiteiden välisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta kyvykkyydestä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Teatteritaiteen varhaisiänopetus on suunnattu 5–7-vuotiaille lapsille.

Tavoitteet

- saada myönteisiä kokemuksia teatteritaiteesta
- kokeilla teatterin tekemistä leikin kautta
- saada kokemuksia toisille esiintymisestä
- kehittää valmiuksia tuleviin teatteritaiteen opintoihin
- kehittää valmiuksia työskennellä ryhmässä

5 Teatteritaiteen laaja oppimäärä

Teatteritaiteen perustana ovat leikki ja yhteisöön kuulumisen kokemus. Laajasti nähtynä leikki liittyy kaikkien ihmisyyhteisöjen kulttuuriseen toimintaan. Leikki on ihmiselle luontaista ja luo elämään mielekkyyttä sekä yhteisesti jaettuja merkityksiä. Teatteriopintojen edetessä leikkiminen saa erilaisia esityksellisiä muotoja. Yhteisöön kuulumisen kokemus puolestaan mahdollistaa ihmisen kiinnittymisen teatteria tekevien ihmisten joukkoon ja motivoi häntä sitoutumaan pitkäjänteisesti.

Pukinmäen taidekoulussa teatteritaiteen laajan oppimäärän lähtökohtana on teatterin esitysluonteen toteuttaminen. Esitys on hetki, jossa teatteri taidemuotona huipentuu. Se on rituaali, jossa taide tulee yhdessä jaetuksi ihmisten kesken. Teatteriesitysten valmistamisprosesseissa taiteellinen, taidollinen ja tiedollinen oppiminen nivoutuvat saumattomasti yhteen. Teatteriopintojen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kulttuurista osallisuutta ja osaamista kehittämällä monipuolisesti heidän taitojaan ja tietojaan.

Teatteritaidetta voi opiskella erilaisten tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, kuten esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteri nähdään luonteeltaan monia eri taiteenaloja sisältävänä taidemuotona.

Teatteritaiteen laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja syvällistä teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yksilöllisiä tarpeita ja tavoitteita sekä rohkaistaan omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Oppilasta ohjataan oman oppimisen reflektointiin, itseohjautuvuuteen sekä sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Laajan oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

5.1 Teatteritaiteen opintojen rakenne ja laskennallinen laajuus

TEATTERITAITEEN LAAJA OPPIMÄÄRÄ	1300 ot
TEATTERITAITEEN PERUSOPINNOT	800 ot yhteensä
Yhteiset opinnot	600 ot yhteensä
Startti I	60 ot
Startti II	60 ot
Startti III	60 ot
Spurtti I	80 ot
Spurtti II	80 ot
Spurtti III	80 ot
Taito I	90 ot
Taito II	90 ot
Vapaasti valittavat opinnot	200 ot yhteensä
Teatterin työpaja	
Taideproduktio	
Sivuaine	
TEATTERITAITEEN SYVENTÄVÄT OPINNOT	500 ot yhteensä
Yhteiset opinnot	360 ot yhteensä
Teatterin traditio	120 ot
Nykyteatteri	120 ot
Lopputyö	120 ot
Vapaasti valittavat opinnot	140 ot yhteensä
Teatterin työpaja	
Taideproduktio	
Sivuaine	

5.2 Teatteritaiteen perusopinnot

Teatteritaiteen laajan oppimäärän perusopinnot 800 ot jakautuvat kohdassa 5.1 esitetyn taulukon **startti I-III, spurtti I-III ja taito I-II** –opintoihin sekä **vapaasti valittaviin** opintoihin.

Startti I-III (60 ot + 60 ot + 60 ot = 180 ot)

Starttiopinnot muodostuvat kolmesta taitotasoltaan syvenevästä kokonaisuudesta. Starttiopinnoissa painottuvat ryhmässä työskenteleminen, yhteisöön kuulumisen sekä ilon ja onnistumisen elämykset. Opetus tapahtuu ryhmässä, jossa oppilas tulee hyväksytyksi, oppii luottamaan ja toimimaan vastavuoroisesti. Teatterin tekemisessä korostuvat mielikuvitus ja leikki, jossa opitaan kokemisen ja kokeilun kautta. Keskeinen osa opetusta ovat erilaiset teatteripelit ja leikit, joissa harjoitellaan roolin ja kontaktin ottamista sekä jännitteen ylläpitämistä, erilaisia energiatasoja ja äänen käyttöä. Taidollinen ja taiteellinen sisältö linkitetään oppilaalle aikaisemmin tuttuihin tapoihin ja tiedollisiin kokonaisuuksiin. Starttiopinnoissa harjaannutaan hahmottamaan erilaisia esityksellisiä rakenteita. Oppilaat perehtyvät tarinan, draaman ja roolityön perusteisiin sekä devising-työtapaan. Esiintymistilanteet kehittyvät vähitellen strukturoidummiksi. Ensin tehdään ja katsotaan esityksiä omassa vertaisryhmässä ja pikkuhiljaa siirrytään kohti suuremmalle yleisölle esittämistä. Starttiopintojen aikana oppilaat valmistavat vuosittain aiheiltaan ja toteutustavaltaan vaihtelevat pienet esitykset tai koko kokonaisuuden lopuksi yhden isomman esityksen. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti esitysten/esityksen ideointiin.

Tavoitteet

- kannustaa toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- kannustaa luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen
- rohkaista vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- tarjota esiintymistilaisuuksia ja esiintyä yleisölle
- kannustaa läsnäoloon esiintymistilanteessa
- kannustaa olemaan osa esityskokonaisuutta
- harjoitella kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista uskomaan itseensä ja löytämään omia vahvuuksiaan
- havainnoida ympärillään olevaa todellisuutta teatterin näkökulmasta

Spurtti I-III (80 ot + 80 ot + 80 ot = 240 ot)

Spurttiopinnot muodostuvat kolmesta taitotasoltaan syvenevästä kokonaisuudesta. Spurttiopinnoissa painottuvat oppilaan teatterillisten valmiuksien ja taitojen syventäminen. Taitoja opitaan yhdessä ryhmässä ilon kautta. Esitys, tarina, juoni, käänteet ja draamankaari avataan yhteisessä tekemisessä. Esiintyjyyden teknisiä osa-alueita kuten fyysistä ilmaisua, tyylilajeja, rytmikkaa, puhetta ja äänenkäyttöä kehitetään. Lisäksi kehitetään rohkeutta, kykyä olla läsnä, keskittyä, ottaa kontaktia, reagoida ja heittäytyä. Opetuksessa tehdään erilaisia rooli-, karaktääri- ja improvisaatioharjoitteita ja tutkitaan roolihenkilöiden toimintaa fiktiivisissä tilanteissa. Lisäksi perehdytään näyttölemisen ja ei-näyttölemisen erilaisiin tasoihin. Spurttikokonaisuuteen kuuluu vuotuinen teatterikäynti ja vähintään kaksi esityksen valmistamisprosessia, jossa esitysten tekotavat vaihtelevat keskenään.

Tavoitteet

- syventää kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista oman ja toisten työskentelyn reflektointiin
- ohjata ymmärtämään läsnäolon merkitys
- ohjata tutustumaan teatteriesityksen eri muotoihin ja teatterin eri tyylilajeihin
- auttaa tunnistamaan draaman ja tarinan rakenteita ja esiintymisen erilaisia matriiseja
- ohjata havainnoimaan itseään ja ympäröivää todellisuutta eri aistien avulla sekä hahmottaa todellisuuden tuottamia representaatioita
- ohjata tutustumaan esitysten eri muotoihin ja kokeilemaan niitä
- rohkaistua refleктоimaan omaa ja muiden työskentelyä

Taito I-II (90 ot + 90 ot = 180 ot)

Taito-opinnot muodostuvat kahden lukuvuoden kokonaisuudesta, jonka aikana valmistetaan teatteriesitys. Prosessissa oppilaat tuovat esiin omia kiinnostuksen kohteitaan ja ideoitaan, jotka suuntaavat yhteistä tekemistä. Esityksen lähtökohtana voi olla valmis näytelmäteksti tai yhteinen taiteellinen prosessi. Esitysprosessissa oppilaat käyttävät mahdollisimman laaja-alaisesti perusopinnoissa opittuja taitoja. Opintojen aikana tutustaan teatterin koneistoon, johon sisältyvät mm. näytelmäteksti, näyttämö, katsomo, lavastus, puvustus, valot ja äänet sekä teatteriesitysten valmistamiseen liittyvät erilaiset ammatit. Oppilas ymmärtää, että teatteria voidaan tehdä myös perinteisestä kaavasta poiketen. Taito-opintojen esityksen valmistamisprosessissa oppilaat ovat aktiivisia toimijoita, jotka ottavat itsenäistä vastuuta jostakin esityksen osa-alueesta. Oppilailta edellytetään sitoutumista, tavoitteellista työskentelyä ja vastuunkantoa esityksen kokonaisuudesta. Esitystä esitetään yleisölle vähintään viisi kertaa. Palautekeskustelu on tärkeä osa prosessia.

Tavoitteet

- rohkaista rakentamaan toimivaa ryhmää ja toimivaa taiteellista prosessia
- syventää omaa ilmaisua
- ohjata tunnistamaan sisällön ja muodon suhde
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään
- kannustaa laajentamaan ja vaihtamaan näkökulmaa ja ajattelemaan ennakkoluulottomasti ja kriittisesti
- rohkaista sietämään epävarmuutta
- vahvistaa omaa taiteellista ajattelua ja suhdetta teatteritaiteeseen

Vapaasti valittavat opinnot (200 ot)

Pukinmäen taidekoulussa teatteritaiteen laajan oppimäärän perusopintoihin kuuluu vapaasti valittavia opintoja 200 ot. Vapaasti valittavia opintoja ovat teatterin työpajaopinnot, taideproduktiot ja sivuaineopinnot.

Teatterin työpajaopinnot ovat lukuvuosittain vaihtelevia kokonaisuuksia, joissa oppilas voi erikoistua johonkin teatterin osa-alueeseen. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi naamiot ja klovneria, nukketeatteri, maskeeraus, fyysinen ilmaisu, improvisaatio, tarinateatteri ja kameratyöskentely.

Opintokokonaisuuksien tarjonnassa otetaan huomioon oppilaiden omat toiveet ja kiinnostuksen kohteet. **Taideproduktio-opinnoissa** oppilas osallistuu monitaiteisen yleisölle esitettävän produktion toteutukseen. Pukinmäen taidekoulussa tyypillisiä taideproduktio-opintoja ovat monitaiteinen jouluproduktio (40 ot) ja kesäproduktio (80 ot). **Sivuaineopinnoissa** oppilas valitsee itselleen mieluisan taideaineen opiskeltavaksi teatteritaiteen ohella. Mahdollisia sivuaineita ovat sanataide, musiikki, sirkustaide, tanssi ja kuvataide. Sivuaineita voi olla myös useampi. Sivuaineiden tuntimäärät vaihtelevat taiteenalasta riippuen 20 tunnista 60 tuntiin lukuvuodessa.

Tavoitteet

- syventää näkemystä teatteritaiteesta
- kannustaa tekemään huomioita ja havaintoja teatteritaiteesta uudesta kontekstista käsin
- antaa kosketus monimuotoiseen taiteeseen ja tutustua taiteiden välisiin työskentelytapoihin
- innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden välisyyttä hyödyntäen
- rohkaista toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä

5.3 Teatteritaiteen syventävät opinnot

Teatteritaiteen laajan oppimäärän syventävät 500 ot opinnot jakautuvat kohdassa 5.1 esitetyn taulukon mukaisesti **teatterin traditio**, **nykyteatteri** ja **lopputyö** –opintoihin sekä **vapaasti valittaviin** opintoihin.

Teatterin traditio (120 ot)

Teatterin traditio-opinnoissa tutustutaan teatterin historiaan ja eri aikakausiin ja tyyllilajeihin. Opintojen aikana luetaan näytelmäkirjallisuutta ja käydään katsomassa klassikkotekstin pohjalta toteutettu esitys. Lisäksi tutustutaan eri aikakauden teatterirakennuksiin, scenografian historiaan ja näyttämötekniikan kehitykseen. Opetukseen sisältyy lyhyt luentosarja teatterin historiasta. Näyttelijäntyön historiaan tutustutaan kokeillen ja eri tyyllilajeilla leikitellen. Opintojen aikana valmistetaan esitys klassikkotekstin pohjalta. Näytelmä voidaan toteuttaa epookkidraamana tai klassikon uutena tulkintana. Prosessissa käydään keskustelua siitä, mitä klassikonäytelmällä on sanottavaa tai annettavaa nykyajan ihmisille.

Tavoitteet

- tutustua teatterin historiaan ja traditioihin
- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- tutustua näytelmäkirjallisuuteen ja harjoitella näytelmien lukemista
- ohjata omaksumaan teatterin käsitteitä ja osa-alueita
- harjaannuttaa tunnistamaan esityksen sisällön ja muodon suhde
- ymmärtää teatteriesityksen luonne ainutkertaisena ja katoavana tapahtumana, joka rakentuu esiintyjän ja katsojan vuorovaikutuksen varaan
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin ja kokeilemaan niitä

Nykyteatteri (120 ot)

Nykyteatteri-opinnoissa oppilaat tutustuvat esitystaiteeseen ja teatterin uudempiin muotoihin. Opinnot haastavat oppilasta tarkastelemaan teatteritaiteen 1900-luvun kehitystä, jossa teatterin esittäminen on hiljalleen vapautunut draaman ja kirjoitetun tekstin esittämisen konventiosta. Opintojen aikana käydään katsomassa nykyteatteriesitys ja keskustellaan yhteisestä katsomiskokemuksesta. Oppilaita ohjataan havainnoimaan teatterin eri osa-alueiden ja ammattiroolien hierarkioita ja kyseenalaistamaan niitä. Opetus rohkaisee oppilaita tarkastelemaan kriittisesti omia käsityksiään teatterista. Opinnoissa korostuu monitaiteinen, leikkisä ja rajoja rikkova suhde esityksen tekemiseen. Esityskokeiluita tehdään erilaisiin arkielämän paikkoihin ja virtuaalisiin ympäristöihin. Totuttuja kulttuurisia konventioita kuten esimerkiksi sukupuolen, lapsuuden ja nuoruuden representaatioita tarkastellaan moniulotteisesti. Opinnot tähtäävät esityksen, performanssin tai muun teoksen toteuttamiseen.

Tavoitteet

- tutustua ajankohtaisiin ilmiöihin esitystaiteessa
- ohjata oppilasta analysoimaan kriittisesti kokemaansa ja näkemäänsä, myös yhteiskunnallisuuden ja osallisuuden näkökulmasta
- kannustaa oppilasta laajentamaan tai vaihtamaan näkökulmaa sekä ajattelemaan uteliaasti, kriittisesti ja kyseenalaistaen
- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään eri aistien avulla ja seuraamalla monipuolisesti mediaa

Lopputyö (120 ot)

Syventävien opintojen aikana oppilas valmistaa yksin tai ryhmässä lopputyön, jolla hän osoittaa teatterillisen osaamisensa sekä reflektointi- ja analysointikykyä. Oppilas voi syventyä lopputyössä häntä kiinnostavaan teatteriesityksen osa-alueeseen ja vastaa sen toteutuksesta. Lopputyöesitystä esitetään vähintään viisi kertaa. Teatteritaiteen lopputyö on esityksen tai teoksen ja portfolion muodostama kokonaisuus. Esityksen/teoksen osat ovat prosessi (suunnittelu, harjoittelu, esittäminen/toteutus). Portfolio toimii opiskelijan oppimisprosessin tukena. Työsuunnitelman lisäksi se voi sisältää muun muassa harjoitusten ja esitysten dokumentointia sekä koota yhteen esityksen valmistamisprosessissa käytetyn materiaalin. Portfolio voi olla kirjallinen, mutta se voi koostua esimerkiksi valokuvista, piirroksista, videoista tai muusta digitaalisesta materiaalista.

Tavoitteet

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- vahvistaa itseluottamusta, epävarmuuden sietokykyä, taiteellista näkemystä ja suhdetta teatteriin
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään
- rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ymmärtää läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa ja syventää kokonaisvaltaista ilmaisua
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin tehtävänkuviiin, teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammattiteissa, työnhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan teatteria monipuolisesti
- ohjata oppilasta huomioimaan teatteriesityksen luonne ainutkertaisena ja katoavana tapahtumana, joka rakentuu esiintyjän ja katsojan vuorovaikutuksen varaan
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa ja muiden työskentelyä

Vapaasti valittavat opinnot (140 ot)

Pukimäen taidekoulussa teatteritaiteen laajan oppimäärän syventäviin opintoihin kuuluu vapaasti valittavia opintoja 140 ot. Vapaasti valittavia opintoja ovat teatterin työpajaopinnot, taideproduktioopinnot ja sivuaineopinnot.

Teatterin työpajaopinnot ovat lukuvuosittain vaihtelevia kokonaisuuksia, joissa oppilas voi erikoistua johonkin teatterin osa-alueeseen. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi naamiot, klovneria, nukketeatteri, maskeeraus, fyysinen ilmaisu, improvisaatio, tarinateatteri ja kameratyöskentely. **Taideproduktioopinnoissa** oppilas osallistuu monitaiteisen yleisölle esitettävän produktion valmistamiseen. Pukimäen taidekoulussa tyypillisiä taideproduktio-opintoja ovat monitaiteinen jouluproduktio (40 ot) ja kesäproduktio (80 ot). Oppilas hyödyntää produktion valmistamisprosessissa teatteriopintojaan ja osallistuu aktiivisesti esimerkiksi esityksen ohjaamiseen, käsikirjoittamiseen, skenografiaan, äänisuunnitteluun, puvustukseen tai roolityöhön. **Sivuaineopinnoissa** oppilas valitsee omaa teatteriopiskeluaan tukevan sivuaineen. Valittavia sivuaineita ovat kuvataide, musiikki, sanataide sirkustaide ja tanssi. Sivuaineiden tuntimäärät vaihtelevat taiteenalasta riippuen 20 tunnista 60 tuntiin lukuvuodessa. Sivuaineita voi olla myös useampi. Oppilas integroi omaa kuvataiteellista osaamistaan sivuaineopintoihin.

Tavoitteet

- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin ja sen sovelluksiin taidemuotona ja ymmärtää teatteritaiteen yhteys muihin taiteisiin
- kannustaa oppilasta kokeilemaan eri tehtäviä esityksen harjoitusprosessissa
- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- innostaa havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteidenvälisyyttä hyödyntäen

5.4 Oppimisen arviointi teatteritaiteessa

Teatteritaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arviointi tukee opinnoissa edistymistä ja opintojen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi kannustaa oppilaan oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista ja arviointimenetelmistä: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle annettuihin tavoitealueisiin: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoihin, teatteriesitykseen, omaan taiteelliseen prosessiin ja teatteritaiteeseen osana yhteiskuntaa. Perusopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi. Syventävissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen laajentumista. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi ja teatteritaiteen yhteiskunnallisuuden ymmärtäminen.

Lopputyön arviointi

Teatteritaiteen laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy taiteellisesta työstä ja portfolioista koostuva lopputyö. Lopputyön arvioi oma opettaja ja toinen arvioija, joka on kyseisen alan asiantuntija. Oppilas saa lopputyöstä ja portfolioista suullisen ja kirjallisen palautteen. Lopputyön arviointi kohdistuu oppilaan taiteelliseen työhön ja sen prosessiin sekä portfolioon, joka reflektoi näitä. Teatterin lopputyön arvioinnin kohteita ovat teatterin tekemisen taidot sekä kyky arvioida omaa työtään. Teatterin tekemisen taitoihin kuuluvat esteettiset taidot, joihin sisältyvät näyttelijäntyölliset taidot, ohjaajantyölliset taidot, dramaturgiset ja käsikirjoittamiseen liittyvät taidot, skenografiset taidot sekä eri taiteen aloja yhdistelevät taidot. Arvioinnissa keskitytään niihin teatterin osa-alueisiin, joihin opiskelija itse haluaa lopputyössään syventyä. Lisäksi teatterin tekemiseen kuuluvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot.

Teatteritaiteen lopputyötä arviotaessa kiinnitetään huomioita seuraaviin kriteereihin:

- esityksestä/teoksesta tai sen osa-alueesta välittyvä kokonaisvaikutelma
- teatterin keinojen hallinta ja taiteellinen soveltaminen
- taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen, ja sen välittäminen vastaanottajalle
- sitoutuminen työskentelyprosessiin sekä aktiivinen ja vastuullinen työskentely
- kyky toimia työryhmän jäsenenä
- tuloksellinen yhteistyö muiden ryhmän jäsenten kanssa.

Teatteritaiteen lopputyön portfolioa arviotaessa kiinnitetään huomiota seuraaviin kriteereihin:

- oman oppimisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen
- oman taiteellisen prosessin kuvaus ja kiteytys
- oman taiteellisen prosessin analysointi, merkitysten ymmärtäminen ja eri osa-alueiden arviointi
- yhteistyöprosessin arviointi ja merkitysten ymmärtäminen
- luovaan prosessiin liittyvien yllätysten, kysymysten, uusien ajatusten ja kokemusten esiintuominen

6 Aikuisten teatteritaiteen opinnot

Aikuisten teatteritaideopinnot tarjoavat pohjan elämänpituiselle harrastukselle tai taiteen kentällä toimimiselle. Aikuisten opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetuksessa luodaan kannustava ja sosiaalisesti vuorovaikutteinen opiskeluilmapiiri. Aikuisopiskelijaa ohjataan opiskelemaan kuvataidetta pitkäjänteisesti taipumustensa ja mahdollisuuksiensa mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden kiinnostusten kohteet sekä heidän aiemmat opintonsa ja kokemuksensa opiskeltavasta taiteenalasta. Opiskelijoita ohjataan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun, henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen, oman työskentelyn ja oppimisen seurantaan sekä itsearviointiin. Kaikenikäiset yli 18-vuotiaat voivat osallistua aikuisten taideopetukseen. Pukinmäen taidekoulussa taiteen tekeminen nähdään elinikäisenä oppimisprosessina.